

מקודשת מפני שאומדים דעתה שמחלה חובה לשם קדושין], אבל אם חזר ואמר לא לפרעון
אלא לקדושין, אפילו שתקה מקודשת.
ויש מקום לפרש דוקא בקדשה סתם, אבל אם אמר בפרוש לא לפרעון אלא לקדושין,
וקבלה ושתקה — מקודשת. וצריך עיון. (עפ"י רשב"א).

ד. מעשה באשה שהיתה מוכרת חבילות משי (/ מרגליות / מצנפות). בא אדם וחטף אחת ממנה. אמרה
לו: הבא לי. אמר לה: אם אתן לך תתקדשי ליי? — נטלה ושתקה. אמר רב נחמן: יכולה היא לומר,
אכן נטלתי ואת שלי נטלתי (הלכך אינה מקודשת אפילו אם תאמר אחר כך לקדושין נתכוונתי. רשב"א).
ופירשו: דוקא בדלא שידכו, אבל שידכו — מקודשת. ודוקא כשאמר בשעת מתן מעות, אבל לא אחר
מתן מעות, אפילו שידכו ואפילו אמרה 'הן' אינה מקודשת, כדין המקדש בחוב שהוא חייב לה.
אפשר שבכל אופן חייב לשלם לה דמי אותו החפץ, שלא מחלה לו לגמרי אלא הקנתה לו
החפץ [בדשדך] לשם מלוה והוא חייב לה מעות. ואפשר שהואיל ואמר לה בפרוש אם
אתן לך תתקדשי לי — בשתיקתה מחלה לו לגמרי, אבל אם קדשה סתם בדבר הגזול שלה
— חייב לשלם לה. כן אמרו בירושלמי. (רשב"א).

דף יג

כה. א. אלו מאמרים בשם רבי אסי מסרו החכמים כאשר נאספו לכנס דבריו אחר פטירתו?
ב. אלו נפקותות מבוארות בסוגיא בשאלה האם שעבודא דאורייתא או לאו דאורייתא?
ג. מנין שמיתת הבעל מתירה את אשתו?

א. מאמרי רבי אסי שכונסו אחר פטירתו;
רבי יעקב מסר בשם רבי אסי שאמר בשם רבי מני: כשם שאין אשה נקנית בפחות משה פרוטה כך
אין קרקע נקנית בפחות משה פרוטה. והכוונה בתורת קנין כסף, אבל בחליפין שנינו קונים בכלי
אעפ"י שאין בו שוה פרוטה.
דיינים שאינם יודעים בטיב גטין וקדושין לא יהא להם עסק עמהם (רב יהודה אמר שמואל). אמר רבי אסי
אמר רבי יוחנן: וקשים לעולם יותר מדור המבול...
זה ששנינו האשה היולדת שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשים עולתה — אמר רבי אסי אמר רבי
יוחנן [דלא כשמואל]: אף על פי שלא הפרישתה מחיים, כי סובר שעבודא דאורייתא (לפרשב"ם ב"ב
קעה), מקרא דיוציא אליך את העבוט. והתוס' חולקים), הלכך נשתעבדו הנכסים להיקרב מהם העולה
אעפ"י שלא שיעבדה אותם האשה בהפרשתה.
ובין שהפרישה עולתה בין שלא הפרישה, כל שלא הביאה חטאתה — לא יביאו יורשים
עולתה, שאין עולות קודמות לחטאות (רמב"ן רשב"א ורישב"א. וע' גם בשפת אמת מנחות ד:). ואין
כן דעת הראב"ד.
עוד בדיני הקרבת קרבנות לאחר מות בעליהם — ע' בזבחים ה.

ב. מבואר בסוגיא שאם נוקטים שעבודא דאורייתא (כדעת רבי יוחנן וריש לקיש. וכן סובר עולא — ב"ב קעה),
חייבים היורשים להביא מנכסי המת את עולתו שנתחייב בה. ואם נוקטים (כרב ושמואל, וכן סובר רבה)
שעבודא לאו דאורייתא [אפילו במלוה הכתובה בתורה, כגון חיוב הבאת קרבן, פדיון הבן ועוד], אינם

חייבים אלא אם העולה הופרשה מחיים, שאז הוא עצמו שיעבד נכסיו בפירוש. מלוה על פה — לדברי רב ושמואל, אינה גובה לא מן היורשים ולא מן הלקוחות, ששעבודא לאו דאוריתא. ואילו רבי יוחנן וריש לקיש אמרו גובה משניהם (כאשר אין חשש שמא פרע, אבל אם אפשר שפרע, בית דין טוענים עבור היורשים שמא נפרע כבר. ע' ב"ב קעה וברש"ש), ששעבודא דאוריתא [ואפילו במלוה שאינה כתובה בתורה, כגון הלואה].

אמר רב פפא: הלכה, מלוה על פה גובה מן היורשים — שעבודא דאוריתא, ואינה גובה מן הלקוחות, שאין לה קול (והוא הפסיד לעצמו בכך שלא עשאה בשטר. עשו חכמים תקנה ללוקח שלא ידע. רש"י).

א. רבנו חננאל מפרש (מחמת סתירת הסוגיות) שרב פפא פסק שעבודא דאוריתא רק במלוה הכתובה בתורה, אבל במלוה על פה שאינה כתובה בתורה — שעבודא לאו דאוריתא, ואעפ"כ גובה מן היורשים שלא תנעל דלת בפני לווים. ויש אומרים שלרב פפא שעבודא דאוריתא בכל מלוה. ויש אומרים ששתי לשונות הן בדעת רב פפא. (ע' בראשונים). ופסקו הרי"ף הרמב"ם הרמב"ן והרא"ש שיעבודא דאוריתא.

ונחלקו ראשונים האם מן התורה גם מטלטלין משתעבדים או קרקעות בלבד.

ב. נחלקו דעות הראשונים, כאשר שעבד לו בפירוש בשטר, האם הכל מודים ששעבודא דאוריתא (ערשב"א כאן ובגטין ג), או עדיין היא מחלוקת. עתור"ד כאן ושלהי ב"ב. וע"ע אבני נזר חו"מ מט, מחודש ב).

ג. ממה שאמר הכתוב ביוצאים למלחמה פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה — משמע שמיתת הבעל מתרת. [ופירש רב אשי, שאין לפרש איש אחר — היבם, כי יבם אינו נקרא 'אחר']. עוד אמר רב אשי, ממה שנאמר ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו או כי ימות האיש האחרון... — הוקשה מיתה לגירושין, מה גירושין מתירים וגומרים אף מיתה מתרת וגומרת.

דף יד

כו. א. במה נקנית היבמה ובמה קונה את עצמה?

ב. האם דורשים 'קל וחומר' ללמוד הלכה בדבר שנאמר בו לשון עיכוב או מיעוט, שדינו כך ולא אחרת? א. היבמה נקנית בביאה (יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה) וקונה את עצמה בחליצה (ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל — בישראל ראויה להביא לבית משחלצה) ובמיתת היבם (קל וחומר מאשת איש החמורה שמיתת הבעל מתירתה).

אבל כסף ושטר אינם קונים ביבמה (ויבמה — ביאה גומרת בה ואין כסף ושטר גומרים בה. אבל חכמים תקנו שיועיל בה 'מאמר' אך אינו גומר בה להיות כאשתו לכל דבר ולא לפוטרה מן החליצה אלא לפוסלה על שאר אחיו). וכן גט אינו מועיל להתירה לעלמא (בית חלוץ הנעל — ולא דבר אחר).

ב. הוכיחו בגמרא שאף על פי שנאמר בפרשה לשון עיכוב, כגון ככה או חקה (או ששנה הכתוב לעכב. עתוס') ניתן להביא במדת קל וחומר דין חדש שאינו אמור בפרשה. (כגון מה שבאנו ללמוד שתועיל קריאת שם חטאת על השעיר לעזאזל, הגם שבפרשה לא נאמר אלא גורל. וכן היה עולה על הדעת ללמוד שיבמה יוצאת בגט מלבד חליצה).